

NYVIDEN

| SYDDANSK UNIVERSITET | FEBRUAR 2014 · NR. 1

Hvor er chefen? Synlig ledelse savnes

Side 10

Læs også : **Dårlig mad kan opdages langt tidligere** | **Mange grønlændere har problemer med spil**
| **Operationer hjælper kvinder mod inkontinens** | **Mystiske cirkelformationer endelig opklaret** |
Unge lærer om ensomhed

KOM OG BESØG OS

ÅBENT HUS

SYDDANSK UNIVERSITET

ESBJERG 21. og 22. februar

SØNDERBORG 22. februar

KOLDING 27. februar

ODENSE 1. marts

SLAGELSE 1. marts

SYDDANSKUNIVERSITET.DK

Indhold

Dårlig mad kan opdages langt tidligere **side 4**

Mange grønlændere har problemer med spil **side 8**

Mellemledere er for usynlige **side 10**

Operationer hjælper kvinder mod inkontinens **side 14**

Mystiske cirkelformationer endelig opklaret **side 17**

Unge lærer om ensomhed **side 18**

Operationer hjælper mod inkontinens

Mange kvinder lider af ufrivillig vandladning. Ny forskning viser, at en operation er en effektiv løsning.

side 14

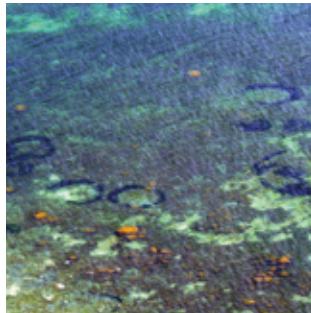
Hang til spil

Mange grønlændere har problemer med spil **side 8**

Unge og ensomhed

Projekt skal hjælpe **side 18**

Gåden ved Møns Klint

Mystiske cirkler opklaret **side 17**

Dårlig mad opdages

Ny bakteriescanner **side 4**

NYVIDEN udgives af Syddansk Universitet. Bladet udkommer med 10 numre årligt. **Abonnement (gratis):** Bestilles/afbestilles på www.nyviden.dk. Bladet kan – med kildeangivelse – frit citeres.

Redaktion: Kommunikation, Syddansk Universitet, Campusvej 55, DK-5230 Odense M, tlf. 6550 1000, fax 6550 1090, www.nyviden.dk, nyviden@nyviden.dk

Kent Kristensen (journalist, ansvh.), tlf. 6550 9007, kk@sdu.dk, Bente Dalgaard (journalist), tlf. 6550 9012, bda@sdu.dk, Trine Bergman (journalist), tlf. 6550 9008, trb@sdu.dk,

Birgitte Hornhaver (journalist), tlf. 6550 9009, biho@sdu.dk, Martin Vikkelsø (layout og web), tlf. 6550 9006, mav@sdu.dk

Forsidefoto: Polfoto. **Tryk:** Rosendahls. **Oplag:** 16.000.

Annoncer: DG Media as, tlf. 7027 1155, fax 7027 1156, www.dgmedia.dk, epost@dgmedia.dk. **Ny deadline:** Nr. 2, 2014: 18. februar kl. 12. Udkommer: 7. marts 2014. ISSN 1399-0772.

Dårlig mad kan opdages langt tidligere

Forskere fra Syddansk Universitet har udviklet en ny bakteriescanner, som kan forhindre, at sundhedsskadelige fødevarer når forbrugerne

Hvert år bliver tusindvis af danskere ramt af dårlig mave efter, at de har sat tænderne i mad, som har indeholdt sundhedsskadelige bakterier som salmonella. Langt de fleste får blot et forbigående ubehag, som klares med en tur på toilettet, mens andre bliver sen- geliggende i flere uger.

Mange kunne undgå at få ondt i maven af dårlig mad, hvis føde- varevirksomhederne hurtigere opdagede, når der er farlige bakte- rier i de frosne hindbær, den økologiske hytteost eller mælken. Derfor har forskere på Mads Clausen Institutet på Syddansk Uni- versitet udviklet en bakteriescanner, som gør det endnu mere sik- kert at sætte tænderne i fødevarerne fra butikernes hylder. Scan- neren slår nemlig hurtigt alarm ude på fødevarer virksomhederne, hvis der har sneget sig uønskede bakterier ind i maden.

– Forbrugerne efterspørger friske fødevarer, og fødevarer virksom- hederne leverer varerne så hurtigt, de kan. Det er ofte inden, at de har fået svar på prøverne fra deres egenkontrol. Derfor ser vi jævnligt butikker tilbagekalde mad, som allerede er blevet solgt til forbrugerne. Det er et stort tillidstab mellem butikkerne og

forbrugerne, hver gang det sker, siger adjunkt James Hoyland fra Mads Clausen Institutet på Syddansk Universitet.

Egenkontrol er for langsom

Alle fødevarer virksomheder skal have et egenkontrolprogram, som sikrer, at virksomhedens produkter ikke udgør en sundhedsrisiko. Det indebærer også, at der tages stikprøver af fødevarerne, som sendes til et godkendt laboratorium for at blive tjekket for skade- lige bakterier. Men analysen tager oftest flere dage.

– Det foregår typisk sådan, at virksomhederne tager en bakterie- prøve fra et parti af fødevarer. På laboratoriet skal bakterierne gro, og de skal tælles og analyseres. Det tager 2-5 dage, inden virksom- hederne får svar på deres prøver, og de letfordærlige varer er for længst kommet ud til forbrugerne, fortæller James Hoyland.

Men den nye bakteriescanner kan sættes ind et sted i madpro- duktionen, hvor fødevarerne i forvejen transporteres videre på transportbåndet. Scanneren udløser en alarm et splitsekund efter, at salmonella, E. coli eller listeria er fundet.

– Det virker ved, at væsker flyder gennem porte, hvor der sidder nogle chip, som teknologien er komprimeret ned i. Laserlys lyser ned på den løbende væske, og de uønskede bakterier, som systemet er indstillet til at finde, lyser op i mængden, forklarer James Hoyland.

I test har scanneren med succes undersøgt op til 20.000 celler per sekund. Og det er muligt at indstille overvågningsystemet sådan, at de enkelte uønskede bakterier lyser op i hver sin farve. For eksempel har salmonella-bakterien lyst rød i forskernes test.

– Og vi kan øge den mængde af væske, som vi kan undersøge ved at opsætte flere chip parallelt ved siden af hinanden. Fra væsken passerer under scanneren, til computeren har analyseret og slår alarm for skadelige bakterier, går der et millisekund, forklarer James Hoyland.

Scanneren kan spare virksomheder penge

Systemet kan indstilles til at finde næsten alle former for bakterier. Juice, mælk og øl har kørt gennem systemet, og teknikken

har været indstillet til at finde salmonella, som er en af de mest almindelige årsager til fødevarerbåren sygdom, men også listeria og E. coli.

– For at teknikken virker, skal fødevarerne være flydende, men det betyder ikke, at vi ikke kan teste kød. For eksempel kan vi let tage

FAKTA

Undersøgelse hos udtrukne danskere

Statens Serum Institut gennemførte i 2009 en interviewundersøgelse, hvor tilfældigt udtrukne danskere blev spurgt, om de havde haft diarré eller opkast den seneste måned. Resultaterne viste, at hver dansker i gennemsnit får en infektion, der gør dem syge med diarré eller opkast 1,4 gange hvert år – oftere hos børn end voksne. En betragtelig del af disse infektioner overføres via maden. Kilde: Statens Serum Institut.

prøver af kødsaft, og ved kyllinger kan vi teste vandet, som renses kyllingerne. På samme måde kan vi analysere oste ved at teste ostens valle, forklarer James Hoyland.

Den nye opfindelse kan gøre fødevarerikkerheden endnu bedre, så man minimerer forbrugernes risiko for at få skadelige bakterier i maden. Samtidig med at produktionen med det samme får en alarm, hvis scanneren opdager uønskede bakterier, så betyder scanneren også, at en større del af fødevarerne kan testes.

– Det koster mange penge at teste maden i dag. De store virksomheder har laboratorier, hvor de gennemgår prøverne, mens mindre virksomheder betaler andre for at analysere prøverne. Vores system er ikke billigt at installere, men det er en engangs-

udgift. Når det først er installeret, så kører det, forklarer James Hoyland.

– **Scanneren udløser en alarm et splitsekund efter, at salmonella, E. coli eller listeria er fundet.**

Fra artiklen

Det næste skridt for forskerne er at få nogle af de store fødevarerikvirksomheder til at åbne dørene, så de kan teste scanneren i en virkelig produktion. Det er en udfordring, fordi virksomhederne meget gerne vil holde deres kvalitetskontroller så tæt ind til kroppen som muligt. Derfor er det en udfordring for forskerne at få et samarbejde op at køre.

– Når fødevarerikvirksomhederne hører om vores opfindelse, siger de: 'Fint, hvor kan vi købe det.' Men vi har behov for at indgå i et partnerskab med industrien for at færdigudvikle produktet, forklarer James Hoyland.

Af Birgitte Dalgaard, bird@tek.sdu.dk

TAKE YOUR BRAIN TO THE NEXT LEVEL

Byg videre på din viden med en naturvidenskabelig kandidatuddannelse på Københavns Universitet. Tilmeld dig Åbent Hus på SCIENCE - Københavns Universitet, hvor du kan møde undervisere og studerende fra vores 38 kandidatuddannelser. Oplev studiemiljøet og hør om det faglige indhold og mulighederne for at specialisere dig på de uddannelser, du er interesseret i.

Åbent Hus på SCIENCE afholdes **d. 7. marts og d. 14. marts 2014.**

Læs mere om vores uddannelser og tilmeld dig på science.ku.dk/kandidataabenthus

KØBENHAVNS UNIVERSITET

SCIENCE Kommunikation

VERDEN ER NYSGERRIG PÅ DIN VIDEN!

ERFARINGER FRA EN KONGRESVÆRT

En kongres er ikke et one-man show - det er et samarbejde

I november 2012 blev kongressen, "Endoscopic treatment of Pre-malignant & Malignant Lesions in the GI Tract", afholdt på Hindsgavl Slot i Middelfart. Kongressen havde fokus på problemer ved tidlig diagnostik og skånsom behandling af kræftpatienter. Et emne, en gruppe OUH forskere er meget optaget af.

Formålet var at diskutere det specifikke emne med kolleger fra hele verden samt demonstrere nye teknikker via live-transmissioner fra operationsgangen på OUH. Summeret op: vidensdeling, øget fokus på området og en styrkelse af netværket.

Overlæge, dr.med., ph.d. Michael Bau Mortensen, der er professor ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet på SDU, stod bag kongressen. Han fortæller om sine erfaringer som kongresvært i samarbejde med Inspiring Denmark.

"Der kan være en tendens til, at man vil gøre tingene selv, men den vigtigste opgave som vært er at finde de rette kompetencer og uddelegere. Jeg ville eksempelvis gerne bruge tiden på kongressens faglighed og tekniske løsninger, og resten, såsom announcements, tog blandt andet Inspiring Denmark sig af. En kongres er ikke et one-man show, det er et samarbejde."

Michael Bau Mortensen er medlem af Ambassadors of Inspiring Denmark, hvis formål er at tiltrække internationale kongresser til Region Syddanmark.

På www.inspiringdenmark.dk kan du læse flere erfaringer fra en række videns- og erhvervsfolk fra blandt andet SDU og OUH, der har stået i spidsen for internationale kongresser.

INSPIRING DENMARK

Inspiring Denmark er et non-profit kompetencecenter som styrker erhvervsturisme og videnvækst i Syddanmark. Vi hjælper videns- og erhvervs personer med at tiltrække og vinde internationale kongresser på et højt og professionelt niveau.

VORES SERVICES ER GRATIS

Vi kan bl.a. hjælpe med:

- Rådgivning om faciliteter, hoteller, logistik m.m.
- Indhentning af tilbud
- Afholdelse af besøg for internationale beslutningstagere
- Udarbejdelse af tilbuds- og præsentationsmateriale

KONTAKT

Senior Project Manager
Lene Lysholt
ll@inspiringdenmark.dk
M 21 15 99 79

Senior Project Manager
Frank B. Lundsberg
fb@inspiringdenmark.dk
M 21 15 09 87

Inspiring Denmark
Jernbanegade 75-77
5500 Middelfart
T 75 82 92 10
info@inspiringdenmark.dk
www.inspiringdenmark.dk

Mange grønlandere har problemer med spil. Det viser en ny SDU-undersøgelse. Undersøgelsen peger på, at problemet er størst blandt de grønlandere, der – i modsætning til de tre gutter på billedet, som er fangere i byen Nanortalik – ikke rigtig har en plads i samfundet. Foto: Polfoto.

Mange grønlandere har problemer med spil

Fem gange så mange grønlandere som danskere har problemer med spil, viser SDU-undersøgelse. Nu sætter myndighederne ind i familier, der har for meget hang til spil

Sportshallen er fyldt, der er atter bingo-aften og udenfor står barnevognene med små børn parkeret. Dette virkelighedsbillede fik for nogen tid siden SDU's Center for Sundhedsforskning i Grønland til at sætte gang i den første undersøgelse af spil-problemer på den nordatlantiske ø.

SDU-forsker Christina Viskum Lytken Larsen, som er tilknyttet centret, fik til opgave at lave undersøgelsen, og den viser nu, at 16 procent af Grønlands mænd og 10 procent af Grønlands kvinder har problemer med pengespil. Det er fem gange flere end i Danmark.

– Vi ved, at der blandt oprindelige folkeslag, eksempelvis indianerne i USA og Canada, er en højere forekomst af spilproblemer. Det kan vi nu se også er tilfældet i Grønland, siger Christina Viskum Lytken Larsen.

Ret problematisk

Undersøgelsen er en del af hendes ph.d.-afhandling, som hun forsvarede for et par uger siden. Og Christina Viskum Lytken Larsen hæfter sig blandt andet ved, at usædvanlig mange grønlandske kvinder har spilproblemer.

I hvilket omfang timerne ved bingo-pladerne går ud over børnene, kan Christina

Viskum Lytken Larsen ikke sige noget konkret om ud fra sin undersøgelse, som kun kortlægger omfanget af problem-spil:

– Men vi kan konstatere, at bingospillene, som er meget udbredte, ofte foregår om aftenen og i nogle timer, som normalt er vigtige for børnefamilier, blandt andet omkring spisetid. Og vi ved også, at spil kan give nogle alvorlige økonomiske kvaler. Så på den måde kan det være ret problematisk, siger hun.

Christina Viskum Lytken Larsens forskning viser, at spil-problemer i mange tilfælde også er koblet med alkohol og eller hashmisbrug. Hendes undersøgelse har nu ført til, at den gratis misbrugsbehandling, som særligt udsatte grønlandske familier bliver tilbudt, også omfatter behandling for spil, hvis det er et problem i familien.

Og det glæder den nyudklækkede ph.d.:

– Problemspil er jo et lidt usynligt misbrug, hvor man ikke lugter eller er syg, som når man er afhængig af alkohol eller hash. Men vi ved bare, at det berører mange familier på en negativ måde, og derfor er det godt, at man nu ser det som et problem og behandler det som et problem, siger hun.

Når Christina Viskum Lytken Larsen bruger betegnelsen problemspiller og ikke ludoman, er det fordi, de adspurgte ikke er diagnosticeret klinisk som ludomaner. Nogle problemspillere kan diagnosticeres som ludomaner, andre har et slags forstadie til ludomani. De, som hun betegner som problemspillere, har alle prøvet at lyve over for familie og venner om deres spil, og de har for at øge spændingen haft behov for at øge de penge, de satser på spil. Det er blandt andet de kriterier, som definerer en ludoman.

En plads i samfundet

Der er færrest problem-spillere blandt fiskere og fangere i bygderne og hos den

gruppe i de større byer, som går under betegnelsen "De professionelle". Betegnelsen dækker over de veluddannede borgere med gode jobs, som er vokset op i byerne.

– Er du fisker eller fanger i bygderne, har du høj status, og det har du også med en uddannelse og et vellønnet job. Problemspillerne findes især blandt andre i disse samfund, eksempelvis de ufaglærte og de arbejdsløse. Så det kan altså tyde på, at i jo højere grad man er integreret i det samfund, man lever i, jo færre problemer med spil har man, og i jo mindre grad man har en plads i samfundet, i jo højere grad er man problemspiller, siger Christina Viskum Lytken Larsen.

– Spil-problemer hos indianere er ofte forbundet med en manglende adgang til noget at lave. Og det peger i samme retning i Grønland, hvor der ikke alle steder er let tilgængelig adgang til fritidsaktiviteter og andre tilbud. Ofte foregår bingospillene netop i sportshallerne og i forsamlingshusene, hvor der ikke bliver tilbudt andre fritidsaktiviteter. På den måde bliver det nærmest en del af kulturen, at man spiller, siger Christina Viskum Lytken Larsen.

Af Trine Bergman, trb@sdu.dk

FAKTA

Spørgeskemaundersøgelse

Tallene om spil-problemer er blevet til ud fra en spørgeskemaundersøgelse i 9 byer og 13 bygder i forskellige dele af Grønland. 3000 borgere, svarede til 9 procent af den samlede voksne befolkning i Grønland, svarede i undersøgelsen på spørgsmål omkring alkohol, hash og spil.

-Lone St. H.

Mellemledere er for usynlige

Mange danske virksomheder lader det være op til medarbejderne at lede sig selv. Men som det praktiseres mange steder, øger det risikoen for stress og dårligere resultat, advarer forsker

Selvledelse på jobbet har nået et niveau, som efterlader de ansatte med uklare mål og udefinerede opgaver.

– Efter generationers arbejdskampe er vi endt i en situation, hvor ledelsen har flyttet sig så langt væk, at mange medarbejdere føler sig stressede og uengagerede. Det kan i sidste ende gå ud over effektiviteten, siger adjunkt Mette Lund Kristensen fra Institut for Marketing og Management ved Syddansk Universitet.

Hun forsker i organisationsteorier og påpeger, at der er en række paradokser ved selvledelse, som vi bør forholde os til.

– Naturligvis argumenterer jeg ikke imod, at de ansatte skal involveres og have medejerskab. Men selvledelse, som vi praktiserer i dag, har nogle faldgruber, som ledelsen tilsyneladende ikke er opmærksom på, siger Mette Lund Kristensen.

Ansatte efterlades uden feedback

Hun peger på, at hverdagen på de fleste udviklings- og servicevirksomheder i dag foregår, uden at mellemlederne blander sig i de ansattes hverdag. Men det betyder også, at de ansatte bliver efterladt uden feedback på deres opgaver og uden en følelse af at blive anerkendt.

Dertil kommer, at det ofte er op til dem selv at fortolke på, hvilken kultur arbejdspladsen eksempelvis har i forhold til mødetider, hjemmearbejdsdage, frokostpauser, deadlines, debatkultur og håndtering af konflikter.

Ifølge Mette Lund Kristensen viser forskning, at der typisk opstår en uformel leder i grupper, der efterlades uden styring.

– Det betyder i praksis, at det bliver den stærkeste i gruppen, som kommer til at sætte reglerne. Men det behøver ikke nødvendigvis at betyde, at det er de mest hensigtsmæssige løsninger, eller at alle efterlever dem, påpeger Mette Lund Kristensen.

Hun fremhæver, at de fleste mennesker efterspørger grænser, og at sociologiske studier viser, at vi har det bedst med regler, der kan give os sikkerhed for, at det vi gør, er i orden – ikke blot for os selv men også i andres øjne.

– Vi er grundlæggende vanedyr, der hele tiden søger at befri os selv for en masse valgmuligheder. Derfor er vores behov for frihed også en balancegang. Får vi for meget, kommer vi paradoksalt nok også på overarbejde for at finde måder at reducere den samme frihed på, fortæller SDU-forskeren.

– Derfor kan vores selvbestemmelse kun fungere, hvis vi også har klarhed, regler og gennemsikuelighed. Det er en udfordring, direktiongangene bør tage på sig, mener Mette Lund Kristensen.

Mellemledere har egne projekter

Hun ser en tendens til, at mellemledere i dag ofte har fokus på egne projekter, mens der tilsyneladende ikke er samme prestige i at skabe resultater via medarbejderne. Ledelsen vægter heller ikke synlighed særlig højt. >

– Der er kommet en kultur hos mellemedere om, at de ikke har tid til at give feedback på opgaver i dagligdagen. Det er interessant, fordi det er almindelig anerkendt, at det er afgørende for vores motivation, at vi også føler os anerkendt, siger Mette Lund Kristensen og henviser til Hawthorne-effekten, der er en ledelsesteori, som har fået stor udbredelse efter Anden Verdenskrig:

Det var en række eksperimenter, som blev udført på Western Electric's fabrikker i Hawthorne i USA i en årrække frem til 1932. Virksomheden producerede komponenter til telefoner, og eksperimenterne skulle afgøre, om ændringer i det fysiske arbejdsmiljø også medførte ændringer i arbejderens produktivitet.

Et forsøg gik ud på at variere belysningen i en af produktionshallerne, mens kollegerne i lokalerne ved siden af fungerede som kontrolgruppe og derfor fortsatte i et uændret miljø.

Som forventet medførte forbedring i arbejdsmiljøet også, at de ansatte blev hurtigere til at samle telefonerne. Men samtidig viste det sig meget overraskende, at arbejderens effektivitet i lokalerne ved siden af også steg, selv om deres forhold ikke var ændret.

– Efterfølgende konkluderede psykologer, at den øgede produktivitet ikke skyldtes lyset men derimod den opmærksomhed fra ledelsen, som de to grupper havde oplevet. Den effekt, at produktiviteten stiger, når virksomheden interesserer sig for arbejderens behov, kaldes i dag Hawthorne-effekten og dannede skole for Human Relations-tankegangen, forklarer Mette Lund Kristensen.

Selvledelse kan ikke stå alene

Siden fandt man ud af, at det også havde effekt, hvis medarbejderne blev involveret i planlægningen af deres arbejde, og i

1980'erne og 1990'erne vandt selvledelse i forskellige former for alvor indpas, fortæller SDU-forskeren.

Efterfølgende har krav om innovation og individualisering på arbejdsmarkedet understøttet den tankegang, men ifølge Mette Lund Kristensen er et af problemerne, at selvledelse sjældent kan stå alene.

– Mange virksomheder tilførte derfor værdiledelse, hvor tanken er, at virksomhedens værdier træder i stedet for regler og regulativer og derfor kan fungere som en rettesnor for de ansattes selvledelse. Men det bliver altså en meget tynd cocktail, advarer forskeren

og tilføjer, at nogle direktioner også har valgt at bruge deres strategi- og ledelsesgrundlag som fundament.

– Men generelt gælder det, at ledelsen skal passe på med at shoppe rundt i sin ledelsesstil og måske falde for nogle modetendenser. Man er nødt til at kende sine medarbejdere og vide, hvad de gerne vil anerkendes for, siger Mette Lund Kristensen.

Hun peger desuden på, at selvledelse ikke nødvendigvis giver medarbejderne så

meget frihed, som vi måske tror. Det skyldes blandt andet, at virksomhedernes værdier ofte er så luftige, at de giver mulighed for meget forskellige fortolkninger – og så bliver det typisk ledelsesversion, der gælder.

– Udfordringen med selvledende arbejdsformer må være at skabe et stabilt grundlag, som kan udstikke en klar retning for medarbejderen. For selv om medarbejderne gerne vil lede sig selv, efterspørger de faktisk en tydelig ledelse, som er til stede i hverdagen. Lederen skal ikke nødvendigvis kontrollere men være en, som involverer sig, og som den enkelte medarbejder kan sparre med, fastslår Mette Lund Kristensen.

Af Kent Kristensen, kk@sdu.dk

– **Selv om medarbejderne gerne vil lede sig selv, efterspørger de faktisk en tydelig ledelse, som er til stede i hverdagen.**

Mette Lund Kristensen, adjunkt

FAKTA

Mette Lund Kristensen

Mette Lund Kristensen forsker blandt andet i organisationskultur og ledelsesformer, herunder relationen mellem individ, kolleger og ledelse.

FAKTA

Selvledelse

Selvledelse vil sige, at medarbejderne selv tilrettelægger og løser deres opgaver inden for nogle givne rammer. Selvledelse praktiseres eksempelvis i IT-virksomheder, konsulentvirksomheder, banker, revisionsfirmaer, kommunikationsbureauer og på uddannelsesinstitutioner.

| Løb i naturen |

– For den moderne bybo, som holder af byens puls og er omgivet af mennesker hele tiden, kan det være utrygt at være alene og uden for mobildækning. Men netop det at være unplugged er en vigtig faktor, som giver en mental tænkepause og skaber kontakt til vores egen indre natur.

Jens Troelsen, lektor på Institut for Idræt og Biomekanik, til Politiken.dk

| Universiteterne skal bidrage |

– Under de seneste videnskabsministre er vi blevet pressede til at producere, hvad samfundet ønsker, og vi har da også anstrengt os for at være mere målrettet den private beskæftigelse. Der er nogen, der mener, at vi burde holde fanen højere, men jeg mener ikke, at vi kommer uden om, at når samfundet betaler for os – og bevillingerne til forskning er steget – så skal vi også bidrage til det, samfundet efterspørger.

Jens Oddershede, rektor, til Jyllands-Posten

| Outsourcing |

– Mange virksomheder har flyttet produktion ud og kun tænkt i løn-omkostninger. De er blevet overrasket over de lange leveringstider. Så har de været tvunget til at bygge store lagre op, og det kan hurtigt blive dyrt.

Jan Stentoft Arlbjorn, professor ved Institut for Entreprenørskab og Relationsledelse, til Fagbladet 3F

| Mere end nyheder |

– Det, avisbranchen har manglet, er en dynamisk markedsforståelse. Selvfølgelig er man nyhedsleverandør, men folk kan også bruge avisen til alt muligt andet. De er ikke bare læsere, men kan også være brugere, medlemmer, deltagere.

Søren Schultz Jørgensen, ph.d.-studerende ved Center for Journalistik, til Børsen

| Flere små museer | →

– Grundene til at oprette et museum i Kina er ikke de samme som i Kolding. Et godt eksempel er Qatar, hvor man bygger et stort nyt museum og har mange penge at købe kunst for. På den måde konstruerer man en national identitet. I Europa bliver museer brugt til at styrke den kulturelle diversitet, fordi det bliver set som en værdi, så her får vi flere små specialmuseer. Herhjemme bliver der også flere små museer, men der bliver færre store, statsstøttede museer. Hvis vi ser over en tyveårig periode, er der kommet flere museer i Danmark, men det er de små museer som oldæsemuseer og Jodle Birge-museer.

Kirsten Drotner, professor på Institut for Kulturvidenskaber, til Kristeligt Dagblad

| Job og tilknytning |

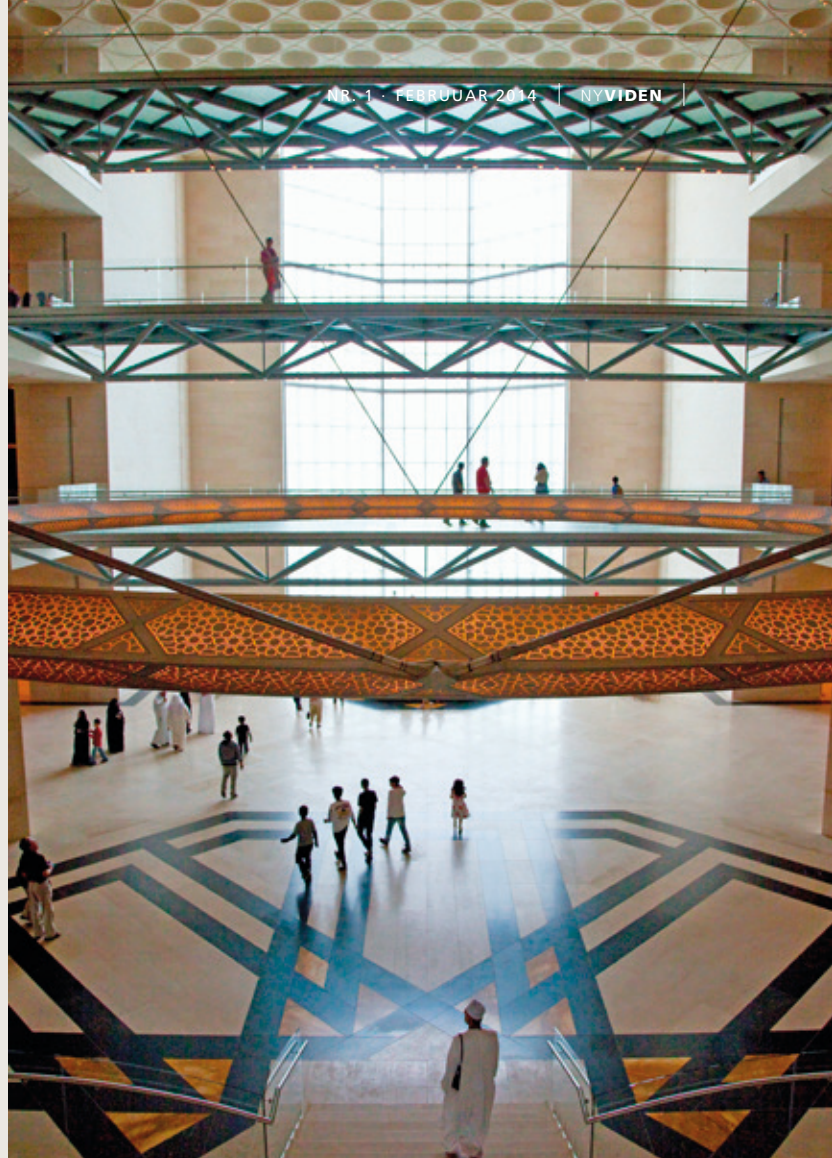
– De færreste flytter fra byerne og ud på landet, sådan på må og få, bare fordi de gerne vil have et bindingsværkshus med stokroser. Langt de fleste tilflyttere har familie eller venner i området, eller de har måske haft et sommerhus på egnen. Så selv om det selvfølgelig spiller en rolle, at man kan få et billigere hus på landet, så er job og tilknytning afgørende.

Gunnar Lind Haase Svendsen, professor på Center for Landdistriktsforskning, til Weekendavisen

| Wikipedia |

– Jeg vil sige, at i alle leksika er der fejl, og hvis man bruger den engelske eller tyske Wikipedia, er der næppe flere fejl end i et trykt leksikon. Den danske Wikipedia har et problem med, at der er for få brugere, og ydermere at man har valgt at skrive artikler af fra gamle og helt forældede opslagsværker.

Tønnes Bekker-Nielsen, lektor på Institut for Historie, til Politiken

Et land som Qatar har bygget et stort kunstmuseum for at konstruere en national identitet, i Europa bruger vi museer til at styrke den kulturelle diversitet, og derfor får vi flere små specialmuseer, siger professor Kirsten Drotner. Foto: Scanpix.

| Forsvar for demokrati |

– Mindst 30-40.000 danskere deltog i jødernes redning i okt. '43. Eftersom der fandtes antisemitiske følelser både før og efter krigen, viste hjælpen til jøderne styrken i Danmarks demokratiske tradition – vel at mærke et demokratibegreb, der ikke kun vægtede frihed, men også social solidaritet. Det var deres egen politiske kultur, danskerne forsvarede mere end jøderne.

Therkel Stræde, lektor på Institut for Historie, til det ungarske politiske magasin 168 Óra

| Formidling af litteratur |

– Man kan godt blive lidt nervøs over, at vi kan slå alting op på to sekunder. Det tror vi i hvert fald, at vi kan. At hvis bare vi googler lidt, så har vi fundet alt om Holberg, Ingemann eller andre. Men det kan ende med at blive mærkelig død viden, som man smider fra sig igen, og som man aldrig rigtig fordyber sig i.

Anne-Marie Mai, professor på Institut for Kulturvidenskaber, til Kristeligt Dagblad

Hyppige toiletbesøg, slappe bækkenbundsmuskler og tab af urin ved fysisk aktivitet. Det er nogle af tegnene på inkontinens. Omkring ni procent af befolkningen – heraf flest kvinder – lider af ufrivillig vandladning. Nu viser ny forskning fra Syddansk Universitet, at operationer mod inkontinens hjælper langt størstedelen af de opererede kvinder med at blive helt tætte igen. Modelfoto: Colourbox.

Operationer hjælper kvinder mod inkontinens

Operationer for ufrivillig vandladning er effektive: Syv ud af 10 kvinder bliver helbredt for inkontinens efter en operation. Det viser den første landsdækkende undersøgelse af operationerne

Man skønner, at omkring 400.000 danskere, heraf flest kvinder, lider af ufrivillig vandladning. De har så svært ved at holde på vandet, at de ved fysisk anstrengelse – som et nys, host eller en løbetur – drypper eller tisser lidt i bukserne.

De fleste får at vide, at de skal lave knibeøvelser, men der er også kvinder, der bliver opereret. Og nu dokumenterer en ny, stor undersøgelse fra Syddansk Universitet, at der er rigtig meget at vinde ved disse operationer. Det er første gang, at man på landsplan har undersøgt effekten af operationerne.

– Operationer er en effektiv behandlingsform mod ufrivillig vandladning. Hele 70 procent af de opererede kvinder oplever, at de bliver helbredt – altså helt tætte igen, mens øvrige 10 procent oplever væsentlige forbedringer, fortæller forsker ved Syddansk Universitet, Rikke Guldborg.

Undersøgelsen er en del af en ph.d.-afhandling, som Rikke Guldborg netop har forsvaret ved Center for Klinisk Epidemiologi på Syddansk Universitet. Her har hun undersøgt data og patientspørgeskemaer fra i alt 2000 danske kvinder, der er blevet opereret for det, som i fagsprog hedder urin-inkontinens.

Urin-inkontinens hos kvinder kommer ofte i forbindelse med en fødsel, hvor bækkenbundsmuskler, nerver og dét bindevæv, der normalt understøtter blæren, bliver slapt. Det betyder, at det er

svært eller umuligt at kontrollere blæren ved pludselige bevægelser eller tunge løft. Blæren lækker ofte uden, at man føler en trang til at gå på toilettet, og mange kvinder må derfor bruge indlæg eller ble. Lidelsen forværres med alderen.

Inkontinens er et tabu

Formålet med studiet har været at belyse forbedringer – eller forværringer – i kvindernes livskvalitet efter en operation. Kvinderne fra studiet har blandt andet svaret på, hvordan de havde det før operationen og igen 3-6 måneder efter operationen.

– Inkontinens er ofte forbundet med skam og isolation. Det er et tabu at tisse i bukserne, flovt at gå med ble, og lugter man af

FAKTA

Rikke Guldborg

Rikke Guldborg er læge, ph.d. og ansat ved Forskningsenheden for Klinisk Epidemiologi ved Syddansk Universitet.

Hun er ved at uddanne sig til speciallæge i gynækologi ved Odense Universitetshospital og Kolding Sygehus.

Rikke Guldborg har netop fået tildelt Dansk Urogynækologisk Selskabs årspris for sin forskning.

FAKTA

Den stille folkesygdom

400.000 danskere lider af inkontinens. For mange er det ofte forbundet med isolation og skam. Det er ikke noget, man taler om, heller ikke med sine nærmeste, og derfor kaldes urin-inkontinens også for Den stille folkesygdom.

Man skelner mellem to typer af inkontinens:

Stress-inkontinens: Opstår efter fødsler og ved overvægt og viser sig typisk ved, at man ikke kan holde på vandet ved fysisk anstrengelse. Det er den mest almindelige, og det er også den type inkontinens, man kan operere for.

Urge-inkontinens: Er mere sjælden og skyldes ufrivillige sammentrækninger i blæren, der pludselig tømmer sig. Årsagen kan være forskellige lidelser, f.eks. operationer i ryggen, hyppige blærebetændelser. Behandlingen er ofte medicinsk.

Mænd kan også være inkontinente. Det er hyppigst ældre mænd samt mænd, der lider af eller som er opereret for prostatagener.

tis, holder man afstand til andre mennesker. Derfor er der rigtig mange kvinder, der har dårlig livskvalitet. Men efter operationen er det anderledes. Her svarer hele 80 procent af kvinderne, at deres hverdag og livskvalitet er blevet markant bedre, siger Rikke Guldborg.

At inkontinens er et tabu, er med til at forklare, hvorfor der er så forholdsvis få operationer årligt. Hvert år bliver omkring 1500 danske kvinder opereret for ufrivillig vandladning.

– Der er mange, der ikke ved, at man kan blive opereret eller ikke har lyst til at tale med lægen om deres problem, siger Rikke Guldborg.

Et mindre indgreb

En operation for inkontinens er ellers et mindre indgreb. Det foregår som regel i lokalbedøvelse, hvor der lægges en smal slynge, lavet af kunststof, op under urinrøret.

Og selvom størstedelen altså oplever et godt resultat, er der også nogle, der ikke er tilfredse med operationen, viser Rikke Guldborgs forskning.

– Omkring 16-17 procent af kvinderne mærker ingen forandring efter operationen. Samtidig viser undersøgelsen, at en lille gruppe

på tre-fire procent får det værre, det vil sige, at de får flere symptomer efter operationen. Det kan skyldes, at den opsatte slynge er for stram, og kvinderne derfor pludselig oplever den modsatte situation, nemlig at de har svært ved at komme af med vandet, eller at deres blære reagerer uhensigtsmæssigt med ufrivillige sammentrækninger, fortæller Rikke Guldborg.

Hun understreger, at det ikke er alle kvinder, der egner sig til en operation eller som er så generet af deres inkontinens, at en operation kan komme på tale.

– Man må afveje de gener, man har i sin hverdag, med de risici, der er forbundet med en operation. Har man for eksempel kun et problem, når man dyrker sport, anbefales det, at man bruger særlige tamponer. Langt de fleste kvinder kan komme langt med knibeøvelser, medicin eller bedre drikke- og toiletvaner. Men der er også kvinder, hvor knibeøvelser ikke hjælper tilstrækkeligt, og de bør tilbydes en operation, siger Rikke Guldborg.

Hun opfordrer kvinder, der lider af inkontinens til at søge hjælp hos deres praktiserende læge, der eventuelt kan henvise til en fysioterapeut eller en gynækolog.

Af Birgitte Hornhaver, biho@sdu.dk

DIREKTØR THOR O. A. ERHOFFS FAMILIEFOND

Erhoff Prisen 2014

Erhoff Fonden uddeler hvert år to hæderspriser: Erhoff Prisen på kr. 250.000 og Erhoff Fondens Talentpris på kr. 50.000.

Erhoff Prisen gives til en person eller institution, som har udført en helt ekstraordinær og internationalt anerkendt indsats indenfor udforskning eller behandling af sygdomme, herunder sygdomsforebyggelse.

Såfremt Erhoff Prisen gives til en person, forudsættes det, at prismodtageren fortsat har en betydelig forskningsaktivitet.

Erhoff Fondens Talentpris tildeles en særdeles talentfuld forsker under 40 år. Karakteristisk gives talentprisen til en forsker på post.doc. – eller adjunkt niveau med omfattende og originale videnskabelige bidrag til sit biomedicinske forskningsfelt.

Ingen af priserne kan ansøges, men bestyrelsen afgør på grundlag af offentligt indkaldte kollegiale nomineringer, hvem priserne tildeles.

Bestyrelsen for Erhoffs Fond indkalder til kollegial nominering af kandidater til Erhoff Prisen 2014 og Erhoff Fondens Talentpris 2014.

Nomineringen skal indeholde:

1. Kort begrundelse (1-2 sider) med fremhævelse af kandidatens væsentligste forskningsbidrag, gerne underbygget af bibliometrisk analyse fra f.eks. Science Citation Index.
 2. Curriculum Vitae.
 3. Videnskabelig publikationsliste.
- Kollegiale nomineringer bedes indsendt i 4 eksemplarer.

Nomineringer sendes senest 14. februar 2014 til:

Direktør Thor O. A. Erhoffs Familiefond
c/o Advokat Niels Kahlke
Købmagergade 3
1150 København K
Tlf. 33 12 25 50

Der henvises i øvrigt til fondens hjemmeside:
www.Erhoffs-Familiefond.dk

Bestyrelsen for Erhoffs Fond:

Professor Oluf Borbye Pedersen
(fondens formand)
Organisationspsykolog Mette Amtoft
Direktør Hans Barth
Advokat Niels Kahlke

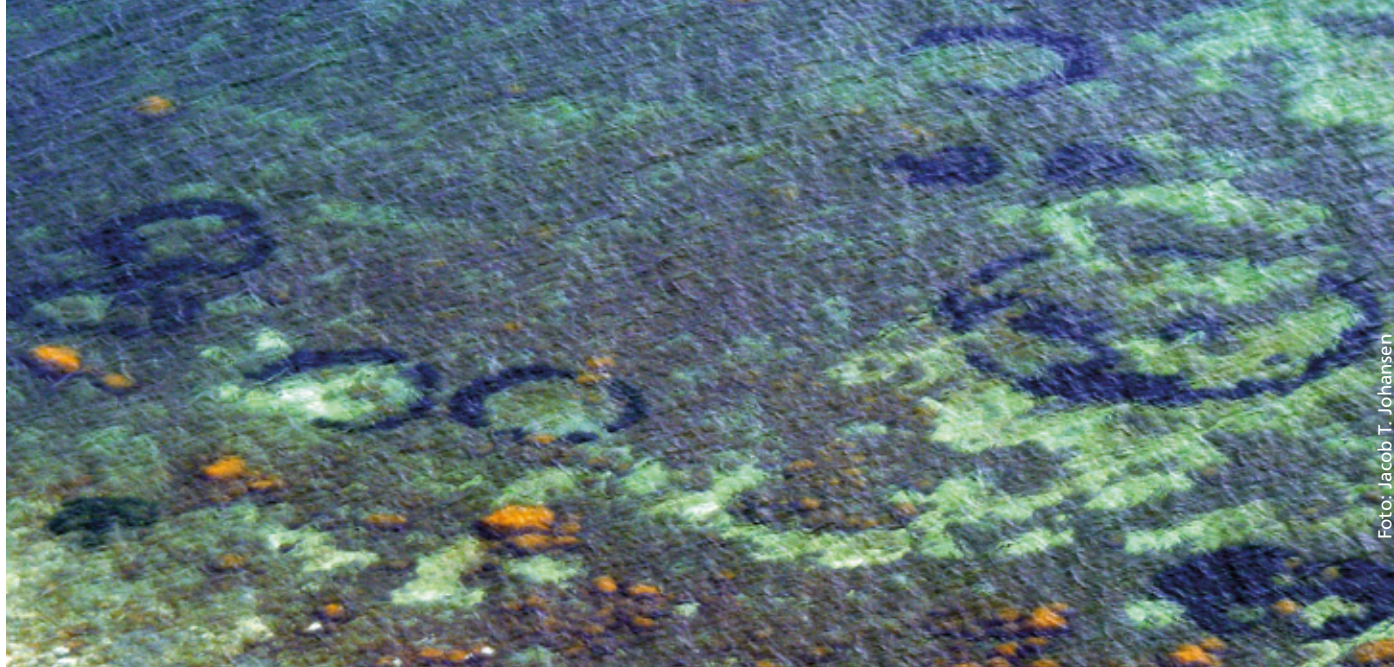

Foto: Jacob T. Johansen

Mystiske cirkelformationer endelig opklaret

Er det bombekraterer fra Anden Verdenskrig? Landingsmærker for rumvæsener? Endelig kan forskerne give en videnskabelig forklaring på de mystiske cirkler i vandet ud for Møns Klint

De første billeder dukkede op i 2008, da en turist ved Møns Klint spottede nogle sære formationer i vandet neden for de høje kalkklinter. I 2011 var de der igen, men biologer nåede aldrig længere end til at konkludere, at cirklerne bestod af ålegræsplanter i det lave vand. Først nu kan biologerne, Marianne Holmer fra Syddansk Universitet og Jens Borum fra Københavns Universitet, forklare, hvorfor ålegræs, som normalt dækker store sammenhængende områder, optræder i cirkelform.

Cirklerne kan være op til 15 meter i diameter, og de består af frodigt voksende ålegræs. Inden i og uden for cirklerne ses ingen eller kun sparsomme forekomster af svækket ålegræs.

Mudder indeholder giftigt stof

– Vi har undersøgt det mudder, der samles i en ålegræscirke og kan se, at det indeholder et stof, der er giftig for ålegræsset. Mudderen findes kun inde i cirklen; det er altså kun her, planterne bliver angrebet af gift, forklarer Holmer og Borum.

Giften er sulfid; et stof, der akkumuleres i havbunden ud for Møns Klint, fordi den er kalkrig og jernfattig.

– De fleste steder bliver mudderen skyllet væk fra den gølle havbund, men ligesom træer kan holde på jord på en udsat bjergskråning, kan ålegræsplanterne holde på mudderen. Derfor bliver der samlet koncentrationer af sulfidholdigt mudder blandt ålegræsplanterne, forklarer forskerne.

I den yderste kant af cirklerne er mudderslaget tyndt og uden ophobning af sulfid, og planterne vokser tæt og hurtigt. Men lidt inde mellem planterne bliver mudderslaget tykkere, og sulfiden ophobes til giftige koncentrationer.

Forskerne forklarer:

– Ålegræspopulationer vokser vegetativt med udløbere, som breder sig radiært ud til alle sider, og derfor danner hver plante en cirkelformet bevoksning. Det er altså vækstformen, der giver cirkelformen. Når den formodede forgiftning begynder at virke, starter den i den ældste og dermed inderste del af populationen, fordi der sker en øget frigivelse af det giftige sulfid og optagelse i planterne på grund af akkumulering af mudder. Slutresultatet er cirkelformen, hvor kun randen af cirklen overlever – ligesom hekseringe i en græsplæne.

Af Birgitte Svennevig, birs@sdu.dk,

Unge lærer om ensomhed

Hidtil har der ikke været gjort meget for at hjælpe ensomme unge, men det vil projekt Netwerk lave om på. Endnu kan man dog ikke påvise ændringer

Kan man lære unge, hvordan de undgår at blive ensomme?

Det er målsætningen i projekt Netwerk, som Mathias Lasgaard fra Syddansk Universitet følger fra sidelinjen, og som vi vender tilbage til om et øjeblik.

Først lidt mere generelt om ensomhed blandt unge. Det er nemlig et område, som der først er kommet fokus på i de seneste år.

– Unges ensomhed har tidligere været et overset problem herhjemme. Men faktisk er ungdommen en af de faser i livet, hvor flest føler sig ensomme, fortæller Mathias Lasgaard.

Han er lektor på Institut for Psykologi ved Syddansk Universitet og en af de eneste herhjemme, som forsker i unges ensomhed.

Han har tidligere i forbindelse med sin ph.d.-afhandling lavet en undersøgelse blandt gymnasieelever, som konkluderede, at seks procent af dem ofte føler sig ensomme. Det svarer til en til to elever i hver klasse.

– Det viser, at ensomheden sniger sig ind i alle samfundslag. Alligevel var der en gymnasielærer, som sagde til mig, at jeg spildte tiden med min undersøgelse, for der var ingen ensomme i hendes klasse. Men svarene viste efterfølgende, at der var to, som følte sig

meget alene, og den ene var endda selvmordstruet, siger Mathias Lasgaard og tilføjer:

– Den pågældende lærer var uden tvivl en sød og dygtig faglærer, men hendes holdning viste mig, at her var en problemstilling, jeg burde arbejde videre med. Også fordi det er ret velkendt, at der i denne type undersøgelser er en betydelig risiko for underrapportering. At der altså er ensomme unge, ofte drenge, der ikke angiver det. Derfor er der stor sandsynlighed for, at omfanget i virkeligheden er højere end de seks procent, påpeger Mathias Lasgaard.

Ensomhed kan have konsekvenser

Endnu ved forskerne ikke ret meget om, hvorvidt der bliver flere ensomme unge i Danmark. Men ifølge Mathias Lasgaard er det typisk i ung- og alderdommen, at risikoen for at føle sig ensom er størst.

– Det hænger sammen med, at følelsen reduceres væsentligt, hvis man har en partner. Men hvis du ikke udvikler dine sociale erfaringer som ung, er det klart, at du senere kan mangle nogle værktøjer og dermed blive ekstra sårbar, siger han.

Han tilføjer, at nogle unge længe er i stand til at skjule deres ensomhed, og at deres forældre derfor kan få et chok, når sandheden går op for dem.

Forskningen viser, at ensomheden kan have store konsekvenser. Det tærer på ens selvværd, når de andre i klassen taler om fester, biografture, middage og komsammener, man ikke selv er en del af. Eller når der aldrig er nogen sms-beskeder på mobilen. Derfor udvikler ensomme unge ofte et lavt selvværd. >

FAKTA

Projekt Netwerk

Projektet handler om at forebygge og mindske ensomhed blandt unge på ungdomsuddannelser. Projektet er et samarbejde mellem organisationen Ventilen og Mary Fonden og støttes af Lauritzen Fonden.

– Det kan føre til en generel mistroivsel, hvor den unge bliver indadvendt og måske også lidt negativ i forhold til andre. Det bliver vanskeligere at vise andre overskud og tillid, og så er man inde i en ond spiral, hvor chancen for at etablere nye venskaber hele tiden mindskes, forklarer Mathias Lasgaard.

Projekt Network henvender sig til gymnasier

Og så tilbage til projekt Network, hvor Mathias Lasgaard er ansvarlig for den forskningsmæssige side.

Projektet henvender sig i første omgang til gymnasierne og indeholder dels en forebyggende del, som retter sig mod eleverne. Og dels en mere afhjælpende del, som blandt andet går ud på at uddanne lærerne, så de bliver bedre til at opdage ensomme elever og hjælpe dem videre. Det er den forebyggende del, Mathias Lasgaard har været involveret i.

– Målet er at udvikle nogle værktøjer, som sikrer, at de unge i forbindelse med deres studiestart får en større viden om ensomhed. Forhåbentlig sænker de også deres grænser for, hvornår man bør søge hjælp, fortæller Mathias Lasgaard og tilføjer:

– Et andet element i projektet har været en slags klassekontrakt – altså et sæt sociale regler for, hvordan eleverne skal opføre sig over for hinanden. Det har handlet meget om at skabe en bestemt klassekultur fra starten.

– Det viser, at ensomheden sniger sig ind i alle samfundslag.

Mathias Lasgaard, lektor

Skal alle eksempelvis inviteres med til fester? Hvordan sikrer man, at alle kommer til orde i diskussioner? Hvordan opfører man sig over for dem, man ikke har så meget til fælles med?

Derudover får alle elever en makker, som de skal sidde ved siden af og være særlig ansvarlige for. I visse sammenhænge er makkerskaberne sat sammen i faste firmandsgrupper.

Desuden hører eleverne en række oplæg om ensomhed og vigtigheden i at søge hjælp. De skal også skrive stil om emnet.

Lærerne i projekt Network har fået en afgørende rolle. De kommer på seminar for at lære mere om, hvordan man ser signalerne fra en ensom, og hvordan man efterfølgende skal tale med vedkommende.

– Min opgave har i første omgang været at evaluere den forebyggende del. Og selv om jeg kan konstatere, at de fleste elever og lærere er glade for projektet, er der også nogle ting, som er blevet ændret. Eksempelvis pegede eleverne på, at det faglige niveau i oplæggene godt må være højere, fortæller Mathias Lasgaard.

– Det interessante er selvfølgelig også, om projektet kan forebygge ensomhed, men det kan vi

ikke konkludere ud fra de nuværende tal, som bygger på de første måneder af studiestarten. Men vi kan håbe, at projektet har en effekt på længere sigt, tilføjer Mathias Lasgaard, som ud over at være lektor på Syddansk Universitet også er ansat ved Folkesundhed og Kvalitetsudvikling i Region Midtjylland.

Læs mere om projektet på maryfonden.dk

Af Kent Kristensen, kk@sdu.dk

FAKTA

Faresignaler

Tegn på ensomhed er blandt andet, når den unge

- Ikke deltager i sociale aktiviteter
- Trives bedst med meget strukturerede aktiviteter
- Foretrækker voksenkontakt
- Helst undgår gruppearbejde
- Helst undgår at sige noget
- Klæber (kobler sig på andre uden rigtig at være med)

Kilde: Ventilen.dk

FAKTA

Konsekvenser

Længerevarende ensomhed kan føre til depression, angst, selvmordstanker og selvskaide. Kroppen reagerer med stress og forhøjet blodtryk i en grad, der er lige så skadelig som at ryge 15 cigaretter eller mere om dagen. Kilde: Mary Fonden. Læs også de to rapporter "Network – om at forebygge og afhjælpe ensomhed på ungdomsuddannelse" af Mathias Lasgaard m.fl. Syddansk Universitet, 2013.

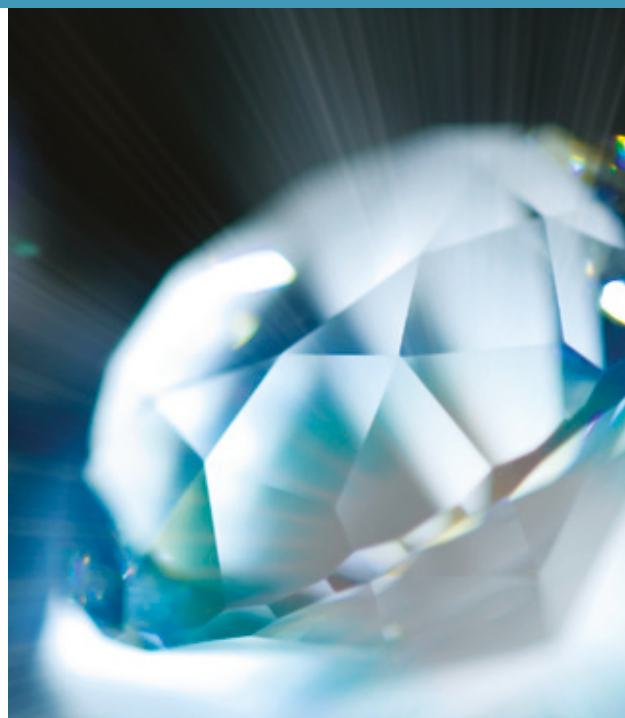
Efteruddannelse 2014

En verden af ny viden

I vores nye brochure om efteruddannelse kan du møde Jeppe, Marie, Michael, Stine, Anders og Mette. De har valgt at efteruddanne sig og fortæller hver deres historie om, hvordan de har flyttet sig. Ikke kun fagligt men også personligt.

Bestil brochuren og tilmeld dig informationsmødet på → sdu.dk/efteruddannelse

INFORMATIONSMØDE

Odense → Tirsdag d. 18. marts
kl. 15.30-18.30
på Syddansk Universitet

Kontakt os på tlf. 65 50 10 54
eller skriv til →
efteruddannelse@sdu.dk

FORSKNINGSBASERET EFTERUDDANNELSE

SYDDANSKUNIVERSITET.DK

Jævnlig styrketræning forebygger udvikling af type 2-diabetes blandt kvinder.
Foto: Colourbox.

Styrketræning forebygger diabetes hos kvinder ▲

Jævnlig styrketræning forebygger udvikling af type 2-diabetes blandt kvinder.

Det viser ny forskning fra Syddansk Universitet og Harvard School of Public Health (Harvard University). Resultaterne er netop publiceret i det internationalt anerkendte tidsskrift PLOS Medicine.

Adjunkt Anders Grøntved er hovedforfatter på artiklen, og han peger på, at forskningen i forebyggelse af type 2-diabetes har været fokuseret på betydningen af konditionsprægede aktiviteter.

– Vores undersøgelse peger på, at i relation til diabetesforebyggelse kan de muskelstyrke-prægede aktiviteter være et godt og effektivt alternativ til de kvinder, der har svært ved at komme i gang med aerob fysisk aktivitet som f.eks. løb, siger Anders Grøntved.

Undersøgelsen bygger på en stor befolkningsundersøgelse af amerikanske sygeplejersker. Anders Grøntved er knyttet til Center of Research in Childhood Health

(RICH) og Exercise Epidemiology forskningsenheden på Institut for Idræt og Biomekanik.

Farvel til dekaner

Syddansk Universitet må i løbet af foråret sige farvel til dekaner. Den ene er Per Michael Johansen, som har været dekan for Det Tekniske Fakultet på Syddansk Universitet siden 2006. Fra maj forlader han Fyn for at sætte sig i rektorstolen på Aalborg Universitet.

Per Michael Johansen har stået i spidsen for hele opbygningen af Det Tekniske Fakultet og efterlader et fakultet i solid vækst.

Det samme kan siges om Jesper Strandskov. Efter snart syv år på posten som dekan ved Det Samfundsvidenskabelige Fakultet ønsker han at stoppe for at få mere tid til andre gøremål end ledelsesjobbet.

Han vender tilbage til en stilling som professor ved Institut for Marketing & Management på SDU, når hans efterfølger er fundet. Læs mere om de to dekaner på sdu.dk

Bevaring af truede dyr er for tilfældig

Indsatsen for truede dyrearter kan blive meget bedre.

Det konkluderer økologerne Dalia A. Conde og Owen Jones fra Biologisk Institut og Fernando Colchero fra Institut for Matematik og Dataologi på Syddansk Universitet i det videnskabelige tidsskrift PLOS One. De to har analyseret forekomsterne af dyrearter i verdens zoologiske haver.

Mange zoologiske haver arbejder ellers på at beskytte og opdrætte truede dyr, men indsatsen er for tilfældig, og der er brug for en større fælles strategisk indsats.

– Forekomsten af truede arter i de zoologiske haver afspejler ikke altid forekomsten af truede arter i naturen, siger Dalia Conde.

Eksempelvis er skildpadder og kødædende pungdyr overrepræsenteret, mens fugle, amfibier, insektædende pattedyr og gnavere er underrepræsenteret.

– For skildpadderne handler det formentlig om, at mange zoologiske haver overtager konfiskerede

eksemplarer, der har været forsøgt handlet illegalt, siger Dalia Conde.

RoboCluster får nye partnere

Innovationsnetværket RoboCluster, der har til huse på SDU, har fået tre nye partnere.

Udvidelsen skal styrke netværkets indsats for at gøre Danmark til et foregangsland for udvikling og anvendelse af robot- og automationsteknologi. RoboCluster vil derfor lægge et stærkere fokus på teknologiske behov, som ikke på forhånd er knyttet til bestemte brancher.

De tre nye partnere er: Force Technology, der er en rådgivnings- og udviklingsvirksomhed, Foreningen Dansk Automationselskab – en selvstændig forening under Dansk Industri, som arbejder for at samle og formidle viden om automatisering – samt DI ITEK, der er et branchefællesskab i Dansk Industri for virksomheder inden for it, tele, elektronik og kommunikation.

RoboCluster får i de kommende fire år 14 millioner kroner i støtte fra Styrelsen for Forskning og Innovation.

Ud over de tre nytilkomne består netværket af: Syddansk Universitet, Teknologisk Institut, Aalborg Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Designskolen Kolding og det danske robotnetværk DIRA.

Nyt center skal løfte viden om global handel

Syddansk Universitet i Sønderborg huser fra februar et nyt internationalt center, som skal løfte grænse-regionens samlede viden om global handel.

Centret, der er en del af Institut for Grænseregionsforskning, skal blive det naturlige mødested for erhvervslivet, forskere og studerende og virke som en dynamo for øget samarbejde i hele den syddanske og nordtyske region.

Det nye center hedder Danfoss Center of Global Business, og får over de næste fem år 10 millioner kroner i støtte. De penge kommer henholdsvis fra Syddansk Universitet samt Bitten og Mads Clausen Fonden.

SDU sætter nye mål

Flere studerende skal være erhvervsparate, når de dimitterer. Andelen af beskæftigede akademikere i Syddanmark og Vestsjælland skal fordobles. Og flere studerende skal gennemføre et længerevarende ophold i udlandet.

Det er nogle af de mål, som bestyrelsen for Syddansk Universitet netop har vedtaget i universitetets første fælles strategi og ledelsesgrundlag frem til 2020.

I grundlaget angives fire temaer i form af forskning, uddannelse, internationalisering og samfundsengagement, der på hver sin måde skal være med til at indfri SDU's overordnede mål om at være et internationalt universitet med fokus på de studerende.

– Det er en meget vigtig strategi. Den giver universitetet en klar profil og viser, hvor vi helt præcist adskiller os fra de andre universiteter. Derudover giver den ledelsen på universitetet en klar retning, som den skal handle ud fra og disponere efter de kommende år, siger Lars Nørby Johansen, bestyrelsesformand for Syddansk Universitet. Nøglemål i strategien er også, at

universitetet rykker endnu tættere på verden omkring sig og styrker sit samarbejde med virksomheder, universiteter og organisationer i ind- og udland.

Odense Byråd så på robotter

Robotterne i RoboLab på Syddansk Universitet var blevet pudset og poleret i anledning af, at medlemmerne i Odense Byråd midt i januar kom på besøg. De skulle høre forskerne fortælle om deres idéer og arbejde med at udvikle robotter. På RoboLab udvikler forskerne fremtidens robotter, men samtidig er der flere eksempler på forskere, som har udviklet idéer, der har vokset sig så store og flyveklare, at forskerne er sprunget ud som iværksættere og skabere af videnstunge arbejdspladser og vækst til Fyn. Innovative virksomheder som Universal Robots, Scape Technologies og Blue Ocean Robotics er alle succesfulde virksomheder, som har haft en relation til RoboLab. Og en ny virksomhed udspringer snart fra RoboLab. Nemlig virksomheden MIR, Mobile Industrial Robots. – Universitetet giver os en unik

mulighed for at udvikle et produkt. Her er alle kompetencer til stede. Er der et problem, kan vi hurtigt finde en professor, som kan løse problemet, siger projektleder Niels Jul Jacobsen fra Mærsk Mc-Kinney Møller Institutet, Syddansk Universitet.

Religionsundervisning skal bidrage til integration

Religion i gymnasiet er et obligatorisk fag i Danmark, men i lande som Tyskland, Frankrig, Spanien og Italien eksisterer faget stort set ikke. Og hvis det gør, er det som en del af et andet fag, f.eks. historie, etik eller filosofi.

Derfor er der taget initiativ til et EU-finansieret projekt – Intercultural Education Through Religious Studies – hvor religionsforskere fra SDU skal bidrage med deres mangeårige erfaring inden for anvendt forskning i religionsundervisning og religionsdidaktik.

Lektor Tim Jensen og ph.d.-studerende Karna Kjeldsen skal i samarbejde med Nyborg Gymnasium og andre universiteter være med til at udvikle konkrete læremidler, som

kan bruges til religionsundervisning i en række europæiske lande eller som supplement til de fag, der indeholder religion.

Prinsesse Marie åbnede konference om børns sprog ▼

Syddansk Universitets årlige børnesprogskonference havde i år temaet i medgang og modgang. Og på konferencen blev forskningsresultater fremlagt, som helt klart viser, at forældrenes sproglige træning af deres børn er afgørende for det enkelte barns muligheder i skolen og videre i uddannelsessystemet. Prinsesse Marie var i sin åbningstale optaget af forældrenes ansvar for børns læring:

– Det er ikke alene en opgave for pædagoger at understøtte de små børns sprogtilvækst. Forældrene har ligeledes en afgørende rolle. Forældrene er børnenes nærmeste rollemodeller, og deres adfærd over for børnene i de første leveår er afgørende både for barnets udvikling og læring, sagde hun. Omkring 400 mennesker deltog i konferencen, som fandt sted den 20. januar.

Prinsesse Marie åbnede Syddansk Universitets årlige børnesprogskonference. Foto: Michael Yde Katballe.

GRUNDFOSPRISEN 2014

- inden for det tekniske og naturvidenskabelige område

Grundfosprisen er indstiftet af Poul Due Jensen's Fond i 2001 med det formål at stimulere, anerkende og støtte national og international forskning i banebrydende, samfundsgavnige og fremsynede løsninger inden for det tekniske og naturvidenskabelige område. I år lægges særlig vægt på forskning inden for materialeteknologi herunder overfladeteknologi.

Indstilling til prisen:

Enhver kan bringe kandidater til Grundfosprisen i forslag. Indstillingen består af en motivering (max. 3 A4-sider) samt kort CV.

Frist for indstilling:

1. maj 2014.

Grundfosprisen og dens uddeling:

Prisen består af skulpturen "Be-Think-Innovate" samt et kontant beløb på 1 mio. DKK – 250.000 DKK går direkte til prismodtageren og 750.000 DKK til videre forskning inden for området.

Motiveringen sendes til:

Grundfos Holding A/S
Grundfosprisens sekretariat
Poul Due Jensens Vej 7
8850 Bjerringbro
Mrk: "Grundfosprisen 2014"

Offentliggørelse af vinder:

Prisuddelingen finder sted d. 30. september 2014.

Yderligere information:

Besøg www.poulduejensensfond.dk.

Bedømmelseskomitéen består af formand Niels Due Jensen, Poul Due Jensen's Fond, CEO hos Terma A/S, Jens Maaløe, tidligere rektor Sven Caspersen, Aalborg Universitet, professor Nina Smith, Aarhus Universitet og professor Preben Terndrup Pedersen, Danmarks Tekniske Universitet.

Hvis komitéen ikke finder en egnet kandidat uddeles prisen ikke.

POUL DUE JENSEN'S FOND

be
think
innovate

GRUNDFOS

DANMARK
PP

Magasinpost UMM
ID-Nr. 42198

Afs.: Portoservice ApS, Postboks 9490, 9490 Pandrup